

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

31 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Mânăscurtă Igor,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile declarate de către avocatul Șteliman Serghei în numele inculpaților și de către inculpatul Muntean Gheorghe, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Orhei, sediul Central din 18 decembrie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2022, în cauza penală în privința lui,

Muntean Gheorghe XXXXX, născut XXXXX.

Muntean Ruslan XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 21.07.2017 – 18.12.2020;

Instanța de apel: 27.01.2021 – 13.12.2022;

Instanța de recurs: 20.03.2023 – 31.01.2024.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Central din 18 decembrie 2020, Muntean Gheorghe a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(1) Cod penal, stabilindu-i-se pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Muntean Ruslan a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(1) Cod penal, stabilindu-i-se pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Pedeapsa sub formă de închisoare stabilită lui Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, urmând a fi pusă în executare din momentul devenirii definitive a sentinței, cu calcularea termenului executării, din momentul reținerii acestora.

S-a inclus în termenul pedepsei stabilite inculpatului Muntean Ruslan, termenul reținerii și deținerii lui în stare de arest la domiciliu, de la 06.06.2017 până la 06.07.2017.

S-a admis acțiunea civilă înaintată de reprezentantul legal al părții vătămate X, către Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan privind repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor suportate pentru asistența juridică.

S-a încasat, în mod solidar, de la Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, în beneficiul reprezentantului legal al părții vătămate XXX, suma de 7000 (șapte mii) lei, suportate pentru serviciile de asistență juridică.

S-a încasat de la Muntean Gheorghe în beneficiul reprezentantului legal al părții vătămate XXX, suma de 50 000 (cincizeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat de la Muntean Ruslan în beneficiul reprezentantului legal al părții XXX, suma de 50 000 (cincizeci mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat în mod solidar, de la Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, în beneficiul bugetului de stat, suma de 1070 (una mie șaptezeci) lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță a constatat că, Muntean Gheorghe la data de XXX, în intervalul cuprins între orele XXX, aflându-se în camera nr.X al hotelului „Codru” din orașul X, urmărind intenția de a o viola pe minora X, profitând de superioritatea sa fizică, de starea ei de neputință și incapacitatea fizică de a opune rezistență, survenită în urma amenințării cu aplicarea violenței fizice însoțită cu acțiuni de trageri de păr, cu scopul ca victima să nu părăsească camera, apoi folosind constrângerea psihică, acțiuni manifestate pe cale verbală, gesturi, creând o atmosferă suficientă pentru a constrânge victima de a fi dezbrăcată de haine, a doborât-o pe un pat și a săvârșit cu XXX un raport sexual contrar voinței ei.

Muntean Ruslan la data de X, în jurul orei X, aflându-se în camera nr.X al hotelului „Codru” din orașul X, urmărind intenția de a o viola pe minora X, profitând de superioritatea sa fizică, de starea ei de neputință și incapacitatea fizică de a o opune rezistență, survenită în urma amenințării cu aplicarea violenței fizice, de asemenea, folosind constrângerea psihică, acțiuni manifestate pe cale verbală, gesturi, creând o atmosferă suficientă pentru a constrânge victima de a fi dezbrăcată de haine, a doborât-o pe un pat și a săvârșit cu XXX un raport sexual contrar voinței ei.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către:

- procurorul în Procuratura raionului Orhei, Carasec Ana, prin care a solicitat casarea sentinței în latura penală, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, și în baza acestei Legi, sa le fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de câte 7 ani fiecare, cu executarea pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis;

- inculpatul Muntean Ruslan, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei după regulile stabilite pentru prima instanță și pronunțarea unei sentințe noi prin care să fie achitat de sub învinuirea înaintată, pe motiv că lipsește fapta infracțiunii;

- inculpatul Muntean Gheorghe, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei după regulile stabilite pentru prima instanță și pronunțarea unei sentințe noi prin care să fie achitat de sub învinuirea înaintată, pe motiv că lipsește fapta infracțiunii;

- avocatul Șteliman Serghei în numele inculpaților, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei după regulile stabilite pentru prima instanță și pronunțarea unei sentințe noi prin care inculpații să fie achitați de sub învinuirea înaintată, pe motiv că lipsește fapta infracțiunii, iar acțiunea civilă să fie respinsă ca neîntemeiată.

3.1. În motivarea cererii de apel procurorul a invocat că, inculpaților Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe le-a fost incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.172 alin.(2) lit. b) Cod penal, însă pe cale de consecință, din alte careva motive instanța a reținut necesitatea recalificării acțiunilor inculpaților în baza art.171 alin.(1) Cod penal, motivând că X, nu a confirmat faptul că, inculpații Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan cunoșteau despre vârsta acesteia, la fel, această circumstanță a fost confirmată și de către inculpații Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan.

A indicat că, poziția apărării în prezenta cauză a fost pusă sub aspectul evitării răspunderii penale de către inculpații, prezentării probelor suplimentare pentru a se eschiva de la răspunderea penală. Versiunea inculpaților Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe, invocată în declarațiile, precum că, nu au comis infracțiunea incriminată și argumentele acestora precum că, relații intime nu a avut cu partea vătămată minoră XXX, nu și-a găsit confirmarea urmare a cercetării judecătorești și analizei probelor administrate, fiind combătută integral prin probele pertinente și concludente prezentate și cercetate în cadrul ședințelor de judecată.

A menționat că, pe parcursul cercetării judecătorești, acuzarea a reușit a demonstra situația de fapt concordantă sub toate aspectele împrejurărilor ce rezultă din mijloacele de

probă, fiindcă din declarațiile părții vătămate și a martorilor audiați la caz, se desprinde cert că inculpații au comis infracțiunea prevăzută de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal - viol, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșit cu bună-știință asupra unui minor. Or, declarațiile părții vătămate minore X, care fiind asistată de reprezentantul legal, mama X, avocatul Struna Pavel, și în prezența pedagogului, în ședința de judecată, indică la faptul că inculpații prin intermediul martorului Burciu Mihaela au știut despre vârsta părții vătămate minore X: „La data de 27 aprilie 2017, doar consăteană și prietenă a ei pe nume Burciu Mihaela, a fost cunoscută cu inculpații Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe... Dar doamna de la recepția a întrebat dacă fetele au 18 ani, iar Ruslan a răspuns că da, întrebarea doamnei de la recepție a fost, dacă ele au vârsta de 18 ani la care Ruslan a confirmat că da, altcineva nu a purtat discuții cu recepționista... A mers în hotel deoarece Mihaela i-a spus că persoanele sunt de încredere și ea a ascultat-o....Până la 26 - 27 aprilie avea încredere în Mihaela, ea era mai mare și avea peste 18 ani. În acea seară i-a spus Mihaelei că trebuie să ajungă la școală, la care ea i-a spus nu-ți fă griji că o să ajungem. Mihaela cunoștea că ea învătă la școală.”

A relevat că, declarațiile părții vătămate minore X nu putea fi apreciate selectiv de către instanța de judecată, fapt care a permis instanței recalificarea acțiunilor inculpaților, or Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauza *Stubbings și alții v. Regatului Unit* (cerere nr. 22083/93; 22095/93), a reiterat că, „Abuzul sexual este, fără îndoială, un tip de delict abominabil, cu efecte devastatoare asupra victimelor. Copiii și alte persoane vulnerabile au dreptul la protecție din partea statului, sub forma unei descurajări efective, împotriva unor astfel de ingerințe privind aspecte esențiale ale vieții lor private.”

A specificat că, circumstanțele enumerate de către instanța de judecată au fost insuficiente pentru recalificarea și stabilirea pedepsei - 3 (trei) ani și 6 (șase) luni, de închisoare în penitenciar de tip semiînchis în coraport cu împrejurările cauzei (Conform raportului de evaluare psihologică din 22.03.2018 efectuată de CNPAC- adolescenta XXXX prezintă semne specifice victimelor violenței sexuale: rușine, dezgust, autoculpabilizare, reprezentări distorsionate ale relațiilor sexuale și un șir de simptome specifice stresului posttraumatic cronic).

A concluzionat că, măsura de pedeapsă aplicată de instanța de judecată nu este adecvată faptei și pericolului social al infracțiunilor comise, pedeapsa fiind prea blândă și în consecință ilegală, neechitabilă și nejustificată, dat fiind faptul că pedeapsa penală reprezintă

3.2. În motivarea cererii de apel inculpatul Muntean Ruslan a invocat că, absolut toți martorii acuzării audiați în ședința de judecată au declarat că X a mers benevol în hotel, era veselă. Pe parcursul nopții consuma băuturi spirtoase, fuma, râdea. De mai multe ori camera a fost verificată de angajații hotelului, de fiecare dată anume X spunea că totul este în regulă. De asemenea, în ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că pe parcursul serii X a fost de mai multe ori telefonată de mama ei, însă ea nu dorea să vorbească cu dânsa, dezbătea apelurile, a închis telefonul. Aceasta denotă că, X se simțea în afara oricărui pericol, inclusiv a pericolului unei agresiuni sexuale. Martorul apărării, Morcan Vitalii, a comunicat că fiind taximetrist a doua zi a transportat-o pe X acasă, cu el în automobil mergând și Muntean Ruslan. X era veselă, discuta și glumea cu Muntean Ruslan, ceea ce de asemenea denotă că ea nu a fost victima unui viol. Dacă X era să fie violată, este clar că ea nu era a doua zi să râdă și să glumească cu una din persoanele care se pretinde că ar fi violat-o.

A menționat că, conform raportului de expertiză medico-legală leziunile corporale depistate la X, nu au putut să se formeze în ziua când se pretinde că a avut loc violul, dar sunt mai vechi, alte câteva leziuni corporale la ea nu au fost depistate. Deci, rezultă că în momentul când se pretinde că ar fi fost violată, ei nu i s-au cauzat leziuni corporale, nici chiar neînsemnate, ceea ce denotă că în privința ei nu a fost folosită forța fizică și combinate declarațiile părții vătămate care afirmă contrariul.

Instanța și-a bazat concluziile despre vinovăția acestora pe faptul că în vaginul lui X au fost depistați spermatozoizi și pe un raport de evaluare psihologică. Totodată, la materialele cauzei lipsește vreun raport de expertiză care să confirme că spermatozoizii provin de la dânsul, o atare expertiză nici măcar nu a fost numită. Faptul depistării spermatozoizilor în vaginul lui X denotă doar aceea că ea a întreținut cu cineva raport sexual, fără a demonstra cu cine anume a fost întreținut raportul sexual, când a avut el loc, și cu atât mai mult fără să arate la caracterul forțat al acestui raport sexual.

A specificat că, în ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că X, înainte de a pleca cu dânsii la X, a fost la frigărui cu un grup de băieți, astfel, nefiind exclus faptul că spermatozoizii depistați la ea în vagin puteau să provină de la un raport sexual cu cineva din acești băieți. Cu atât mai mult că X a recunoscut că mai înainte a întreținut relații sexuale, iar conform raportului de expertiză medico-legală himenul este rupt cu mult mai înainte de data pretinsului viol. Nici raportul de evaluare nu poate fi pus la baza sentinței fiind întocmit cu mai multe încalcări. De asemenea, din conținutul lui nu rezultă cu certitudine că X a fost victima unui viol.

Totodată, declarațiile date de X la urmărirea penală și în instanța de judecată contravin declarațiilor date de ea persoanei care a efectuat evaluarea psihologică, ceea ce denotă nesinceritatea ei. Astfel, la urmărirea penală și în instanța de judecată, X a declarat că a fost violată de 2 persoane, iar la evaluarea psihologică a fost violată de 3 persoane. Totodată, la materialele cauzei nu este anexat nici un document ce ar confirma că persoana ce a efectuat evaluarea psihologică are suficiente cunoștințe speciale pentru a formula o atare concluzii și în genere că are studii psihologice.

3.3. În motivarea cererii de apel inculpatul Muntean Gheorghe a invocat aceleași argumente ca și inculpatul Muntean Ruslan.

3.4. În motivarea cererii de apel avocatul Șteliman Serghei în numele inculpaților a invocat a invocat că, prima instanță și-a întemeiat în mare măsură concluzia despre vinovăția inculpaților pe presupuneri, iar dubiile ce nu au fost înlăturate în cadrul ședinței de judecată au fost interpretate în defavoarea inculpaților. Prin aceasta instanța a încălcat principiul prezumției nevinovăției, înlocuindu-l cu un principiu impropriu unei societăți democratice și anume principiul prezumției vinovăției, principiul depășit de societatea umană încă la sfârșitul evului mediu.

A relevat că, în cadrul ședinței de judecată vinovăția inculpaților nu a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate în ședința de judecată, iar probele pe care prima instanță și-a întemeiat concluzia privind vinovăția inculpaților, nu confirmă de fapt vinovăția lor și lasă loc pentru interpretarea în mod diferit a circumstanțelor cauzei, iar pretinsa vinovăție a inculpaților se infirmă prin celelalte probe administrate în ședința de judecată. Însă, instanța de judecată a ajuns la concluzia că inculpații ar fi vinovați în comiterea infracțiunii înscrinate, întemeindu-și această concluzie pe presupuneri. Prin aceasta au fost încălcate prevederile art.389 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală.

Consideră că, faptul că în căile vaginale ale lui X au fost depistați spermatozoizi, vorbește despre aceea că ea cu cineva a întreținut relații sexuale și nicidecum nu despre faptul că acest cineva era anume din inculpați. Cu atât mai mult faptul depistării spermatozoizilor în căile vaginale nu vorbește despre viol. Sub acest aspect opinează că este important să menționeze că în ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că înainte de a pleca la X partea vătămată a fost în pădure la frigărui cu niște băieți, faptul dat fiind confirmat nu doar de inculpați, dar și de partea vătămată. Nici în cadrul urmăririi penale, nici în cadrul judecării cauzei nu a fost verificat faptul dacă partea vătămată nu a avut relații sexuale cu cineva din acești băieți în pădure, de unde și provin spermatozoizii în căile ei vaginale, fapt cu atât mai mult posibil dacă se ține cont de caracteristica părții vătămate, anexată la materialele cauzei și de faptul că X a recunoscut că mai înainte a întreținut relații sexuale, iar conform raportului de expertiză medico-legală himenul este rupt cu mult mai înainte de data pretinsului viol. La materialele cauzei lipsește vreun raport de expertiză care

să confirme că spermatozoizii provin de la inculpați, o atare expertiză nici măcar nu a fost numită.

În acest context, organul de urmărire penală era obligat să preleve mostre biologice de la inculpați și de la partea vătămată și să dispună efectuarea unei expertize biologice pentru a stabili dacă spermatozoizii depistați provin de la careva din inculpați. Organul de urmărire penală a omis să facă acest lucru, în rezultat nu a fost înlăturat dubiul că X a avut raport sexual anume cu cineva din inculpați. Invocă partea apărării că, în urma acestei omisiuni a organului de urmărire penală s-a creat o situație când instanța de judecată nu putea stabili în baza probelor obiective a avut X raport sexual cu cineva din inculpați sau cu o altă persoană, dacă a avut raport cu cineva din inculpați, apoi cu ambii sau doar cu unul și dacă cu unul atunci cu cine anume. Disponerea expertizei biologice era cu atât mai mult obligatorie că ambii inculpați neagă că ar fi avut raport sexual cu partea vătămată, iar faptul depistării spermatozoizilor în căile vaginale ale părții vătămate, în lipsa raportului de expertiză biologică nu denotă nici într-un caz cu câte persoane ea a întreținut relații sexuale și cine sunt aceste persoane. În așa mod au apărut dubii, când erau posibile mai multe presupuneri: a) X a întreținut relații sexuale cu o altă persoană, în special cu cineva din bărbații cu care a fost la frigărui, b) X a întreținut relații sexuale cu Muntean Gheorghe. c) X a întreținut relații sexuale cu Muntean Ruslan. d) X a întreținut relații sexuale atât cu Muntean Gheorghe, cât și cu Muntean Ruslan.

În ședința de judecată au fost administrate doar declarațiile părții vătămate, care a declarat că a întreținut relații sexuale cu ambii inculpați și declarațiile inculpaților, care au declarat că nimeni din ei nu a avut cu partea vătămată relații sexuale.

Absolut toți martorii acuzării audiați în ședința de judecată au declarat că X a mers benevol în hotel, era veselă. Pe parcursul nopții consuma băuturi spirtoase, fuma, râdea. De mai multe ori camera a fost verificată de angajații hotelului, de fiecare dată anume X spunea că totul este în regulă. În această ordine de idei urmează de verificat declarațiile lui X în coraport cu aceste probe. Astfel, X a declarat că angajații hotelului au verificat camera după ce a avut loc violul. Martorii Lupan Valeriu și Mudrea Irina au declarat că în toate cazurile când a fost verificată camera fetele, inclusiv X, erau vesele, consumau băuturi spirtoase, râdeau, glumeau și au spus că totul este bine. După aceasta X s-a mai dus cu Muntean Gheorghe să servească șampanie și să mănânce înghețată la un bar. Un atare comportament evident că nu este specific pentru victima unui viol.

A reiterat că, prima instanță nu a apreciat declarațiile lui X în coroborare cu declarațiile martorilor Lupan Valeriu și Mudrea Irina, nu a dat o apreciere probelor în ansamblul lor, ci a evidențiat declarațiile lui X din contextul circumstanțelor constatate cu alte probe, dându-le o apreciere fără să țină cont de celelalte probe administrate, prin ce a încălcat prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală. Din declarațiile lui X, coroborate cu alte probe, rezultă ceva de neînchipuit că ea, după ce a fost violată, continuă să râdă și să glumească cu persoanele ce au violat-o, pleacă cu unul din ei la bar pentru a servi șampanie și a mânca înghețată, iar când e întrebată dacă totul este în regulă de către persoane ce îi pot real acorda ajutor - angajații hotelului, de mai multe ori confirmă că totul este în regulă.

Conform raportului de expertiză medico-legală leziunile corporale depistate la X, nu au putut să se formeze în ziua când se pretinde că a avut loc violul, dar 10 sunt mai vechi, alte câteva leziuni corporale la ea nu au fost depistate. Deci, rezultă că în momentul când se pretinde că ar fi fost violată, ei nu i s-au cauzat leziuni corporale, nici chiar neînsemnate, ceea ce denotă că în privința ei nu a fost folosită forța fizică și combate declarațiile părții vătămate care afirmă contrariul.

A mai invocat că, din declarațiile părții vătămate rezultă că Muntean Gheorghe a dezbrăcat-o cu forța, ceea ce presupune că el îi scotea forțat hainele, iar ea se împotriva. Însă prima instanță nu a indicat în sentință cum se coroborează aceste declarații a părții vătămate cu aceea că pe corpul ei nu a fost depistată măcar o vânătăie ce ar putea provine

din acea seară, iar hainele ei nu erau rupte nici în cea mai mică măsură. Toate acestea denotă faptul că, declarațiile părții vătămate sunt contradictorii, sunt coroborate cu alte probe administrate în ședința de judecată, și urmau a fi primite critic, deci nu puteau sta la baza sentinței de condamnare. Nu putea fi pus la baza sentinței nici raportul de evaluare psihologică din 02.08.2018.

Sușține că, la materialele cauzei lipsește vreo ordonanță sau vreo încheiere de dispunere a evaluării psihologice a părții vătămate. Or, Oxana Șevcenco, care a semnat raportul de evaluare psihologică, nu este inclusă în Registrul de stat al experților judiciari. De asemenea, cu toate că Oxana Șevcenco, semnând raportul de evaluare, a indicat că este psiholog, la materialele cauzei lipsește vreun document ce ar atesta cunoștințele ei speciale din domeniul psihologiei.

A considerat că, raportul de evaluare psihologică, anexat la materialele cauzei nu este un raport de constatare medico-legală sau tehnico-științific în sensul prevăzut de Codul de Procedură Penală. La materialele cauzei lipsește vreo ordonanță sau vreo încheiere prin care raportul de evaluare psihologică din 02.08.2017 să fie recunoscut ca document și anexat la materialele dosarului. Prin urmare acest raport de 11 evaluare psihologică nu reprezintă un document în sensul prevăzut de Codul de Procedură Penală. La materialele cauzei în genere lipsește vreun înscris din care să rezulte originea și proveniența la dosar al acestui raport de evaluare psihologică.

În atare circumstanțe, a relevat partea apărării că, raportul de evaluare psihologică nu poate servi ca mijloc de probă și nu poate fi pus la baza sentinței. Unica la ce putea servi acest raport de evaluare psihologică este aceea că el putea fi temei pentru dispunerea unei expertize psihologice, fapt care nu s-a făcut. Este de menționat că în cadrul ședinței de judecată a fost înaintat un demers de numire a expertizei psihologice asupra căruia instanța de fond nu s-a expus, nici nu l-a admis, nici nu l-a respins, la materialele cauzei lipsind vreo încheiere în acest sens.

A conchis că, chiar dacă ar fi fost săvârșită infracțiunea de viol (dar ea de fapt nici nu a fost săvârșită), pedeapsa aplicată inculpaților este prea aspră.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2022, s-au respins ca nefondate apelurile inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan și a avocatului în numele acestora.

S-a admis apelul procurorului, s-a casat parțial sentința în latura penală și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal și în baza acestei Legi, le-a fost aplicat câte o pedeapsă de 7 (șapte) ani închisoare pentru fiecare, cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei lui Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, urmând a fi calculat din momentul reținerii acestora de către organele competente, cu includerea duratei reținerii și arest la domiciliu a lui Muntean Ruslan din 06.06.2017 până la 06.07.2017.

S-au menținut celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1 În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că, conform actului de învinuire și rechizitoriului, inculpatului Muntean Gheorghe i s-a încredințat comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, individualizată prin – viol, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei și profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșit cu bună-știință asupra unui minor.

Instanța de apel a constatat netemeinicia concluziei primei instanțe, care contrar prevederile art.101 Cod procedură penală, a analizat unilateral cumulul de probe și eronat la adoptarea sentinței de condamnare în privința inculpaților Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe, a reținut că în rezultatul acțiunilor lor, în privința acestora nu s-au constatat elementele infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, ci a infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(1) Cod penal.

Instanța de apel a invocat că, deși inculpații Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan vina în comiterea infracțiunii incriminate nu au recunoscut-o, vinovăția acestora este pe deplin dovedită prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, și anume: - declarațiile părții vătămate minore X, care fiind asistată de reprezentantul legal, mama X, avocatul Struna Pavel, și în prezența pedagogului, în ședința de judecată; declarațiile reprezentantului legal al părții vătămate minore, X; declarațiile martorului Untila Eugenia; declarațiile martorului Lupan Valeriu; declarațiile martorului Mudrea Irina; declarațiile martorului Morcan Vitalie; procesul-verbal din 15.05.2017 de consemnare a plângerii verbale (f.d.10); plângerea din 28.04.2017 (f.d.21, 22), procesul-verbal din 24.05.2017, au fost ridicate copiile din registrul pentru evidența cazărilor X (f.d.43); procesul-verbal din 24.05.2017, au fost examinate copiile din registrul pentru evidența cazărilor X (f.d.46); raportul de expertiză judiciară nr.97/D din 03 iulie 2017 (f.d.54-55); raportul de evaluare psihologică nr.132 din 22.03.2018, efectuată de CNPAC (f.d.134-135).

Astfel, instanța de apel a constatat că, inculpatul Muntean Gheorghe la X, în intervalul cuprins între orele X, aflându-se în camera nr.X al hotelului „Codru” din or. X, urmărind intenția de a o viola pe minora X, despre care știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 18 ani, profitând de superioritatea sa fizică, de starea ei de neputință și incapacitatea fizică de a o opune rezistență, survenită în urma amenințării cu aplicarea violenței fizice însoțită cu acțiuni de trageri de păr, cu scopul ca victimă să nu părăsească camera, apoi folosind constrângerea psihică, acțiuni manifestate pe cale verbală, gesturi, creând o atmosferă suficientă pentru a constrânge victima de a fi dezbrăcată de haine, a doborât-o pe un pat și a săvârșit cu X un raport sexual contrar voinței ei. Prin acțiunile sale intenționate Muntean Gheorghe a comis infracțiunea prevăzută de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, individualizată prin – viol, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei și profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșit cu bună-știință asupra unui minor.

Inculpatul Muntean Ruslan la X, în jurul orei X, aflându-se în camera nr.X al hotelului „Codru” din or. X, urmărind intenția de a o viola pe minora X, a.n.X, despre care știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 18 ani, profitând de superioritatea sa fizică, de starea ei de neputință și incapacitatea fizică de a o opune rezistență, survenită în urma amenințării cu aplicarea violenței fizice, de asemenea, folosind constrângerea psihică, acțiuni manifestate pe cale verbală, gesturi, creând o atmosferă suficientă pentru a constrânge victima de a fi dezbrăcată de haine, a doborât-o pe un pat și a săvârșit cu X un raport sexual contrar voinței ei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Muntean Ruslan a comis infracțiunea prevăzută de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, individualizată prin – viol, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei și profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșit cu bună-știință asupra unui minor.

Prin urmare, în rezultatul analizei probelor indicate, din punct de vedere al coroborării lor, contrar celor constatate de prima instanță și alegațiilor părții apărării, instanța de apel a conchis, că acțiunile inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan corespund încadrării juridice a prevederilor art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal.

Totodată, raportând declarațiile anexate la materialele cauzei oferite de către inculpați, instanța de apel a constatat că ele sunt date de către aceștia în scopul de a denatura adevărul și a se eschiva de la răspunderea penală pentru faptele comise. Mai mult, cele relatate de inculpați se combat de întregul sistem de probe cercetat mai sus și apreciat prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală și care succesiv coroborează între ele, demonstrând vina inculpaților în comiterea infracțiunii imputate.

Cu referire la încadrarea juridică a faptei comise de inculpații Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, instanța de apel a reținut că, obiectul material al infracțiunii de viol constituie corpul persoanei. Obiectul juridic principal în constituie relațiile sociale cu privire

la inviolabilitatea sexuală și libertatea sexuală a persoanei. Obiectul juridic secundar în formează relațiile sociale cu privire la libertatea psihică, integritatea corporală sau sănătatea persoanei. Latura obiectivă a infracțiunii de viol se realizează prin următoarele modalități: a) constrângere fizică; b) constrângere psihică; c) profitare de imposibilitatea victimei de a se apăra ori de a-și exprima voința. Sub aspectul laturii subiective, se menționează că infracțiunile privind viața sexuală se săvârșesc numai cu intenție directă, făptuitorul este conștient că realizează raportul sexual prin constrângere fizică sau psihică ori prin profitare de imposibilitatea victimei de a se apăra sau de a-și exprima voința, prevede urmările acțiunilor sale și le dorește. Victimă a infracțiunilor privind viața sexuală poate fi orice persoană fizică, dacă legea nu prevede altfel. În cazul infracțiunii de viol, (art.171 Cod penal), victima trebuie să aibă o altă apartenență sexuală decât autorul infracțiunii. Subiect al infracțiunii de viol în forma agravată poate fi orice persoană fizică responsabilă ce a împlinit vârsta de 14 ani.

Instanța de apel a invocat că, din declarațiile părții vătămate minore X, dar și a inculpaților Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe, inclusiv a martorilor Mudrea Irina și Lupan Valeri, cercetate în ședința de judecată, se relevă că, ea împreună cu altă persoană, Burciu Mihaela, în noaptea de X, au fost cazați în hotelul „Codru” din orașul X, unde au petrecut timpul și au servit băuturi alcoolice. Aceste circumstanțe sunt confirmate de toți participanții și martorii audiați în instanța de fond, nefiind contestate de inculpați. Urmare a audierii inculpaților se constată că, aceștia neagă însăși faptul violului părții vătămate minore.

Din evenimentele expuse de partea vătămată minoră X, în ședința de judecată, și cercetate, instanța de apel a reținut că, ... Muntean Ruslan a bronat 2 camere și a lăsat un act de identitate. Ea a întrebat pentru ce 2 camere la care el a răspuns că într-o cameră este doar un pat. Au urcat în camere, nu ține minte numărul camerei, au stat acolo, a băut un pahar de Vodka, i s-a făcut rău și apoi s-a culcat. Peste ceva timp, Gheorghe încerca să o trezească, ... El a început să o atingă pe haine, pe corp și i-a propus să întrețină relații sexuale cu el, ea nu era de acord și a dorit să se ridice de pe pat, dar el a apucat-o de păr și a amenințat-o că îi rupe hainele. Ea era speriată, el i-a spus să nu strige ca o să nu aibă probleme cu poliția, și au întreținut relații sexuale cu el.... Muntean Gheorghe i-a spus să întrețină relații sexuale la care ea nu a fost de acord, el i-a spus să nu strige și să fie calmă ca să nu aibă probleme cu poliția. Ea a dorit să se ridice din pat, la care el a apucat-o de păr și ia spus că dacă o să opună rezistență o să-i rupă hainele, el a dezbrăcat-o forțat, întâi a dezbrăcat-o de maiou, și apoi blugii, iar el era îmbrăcat într-un costum sport, după care s-a dezbrăcat și au întreținut raport sexual... Între timp a intrat Ruslan în cameră și i-a spus lui Gheorghe să o lese în pace ca să nu aibă probleme... Ruslan o întreba de ce este tristă și ce s-a întâmplat, a încercat să o sărute, ea nu a dorit, și el a început să spună că dacă nu o să se culce cu el o s-o de-a pe mâna lui Gheorghe și mai rău o să fie. Ruslan nu a amenințat-o că o să o bată, el a dezbrăcat-o de maiou apoi de blugi, ea fiind speriată deja nu a mai opus rezistență, deoarece nu a vrut încă să vină și să procedeze Gheorghe urât cu ea. Era foarte speriată și a acceptat

Declarațiile părții vătămate minore X, instanța de apel le-a reținut ca veridice, or, conform concluziilor raportului de expertiză judiciară nr.97/D din 03 iulie 2017 (f.d.54-55), deși himenul la minora X are o ruptură veche cicatrizată la cifra 7 conform cadranului ceasului al himenului și în prezent vechimea ei nu poate fi determinată, totuși, în conținutul vaginal prelevat la data de 28 aprilie 2017 de la minora X s-au depistat spermatozoizi. Mai mult ca atât, faptul constrângerii psihice, de către inculpații Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe, asupra victimei X, se confirmă și prin concluziile raportului de evaluare psihologică nr.132 din 22.03.2018 (f.d.134-135), efectuată de CNPAC, potrivit căruia X prezintă semne specifice victimelor violenței sexuale: rușine, dezgust, autoculpabilizare, reprezentări distorsionate ale relațiilor sexuale și un șir de simptome specifice stresului posttraumatic cronic.

Instanța de apel a reținut că, elementele cheie în constatarea și probarea infracțiunii de viol constituie declarațiile părții vătămate audiate în cadrul derulării procesului penal, care urmează a fi consolidate și prin alte probe pertinente. Având în vedere argumentele expuse, comiterea faptelor de către Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe se probează direct prin declarațiile părții vătămate minore X, declarații care sunt veridice și care sunt în coroborare concluziile rapoartelor de expertiză.

Instanța de apel a conchis că, în speță este demonstrat incontestabil că inculpatul Muntean Gheorghe, întrunind calitățile subiectului infracțiunii, la data de X, în intervalul cuprins între orele X, în camera nr.406 al hotelului „Codru” din or. X, a acționat cu intenție directă de a-și satisface pofta sexuală cu victima minora X, și a întreprins acțiuni îndreptate nemijlocit spre realizarea raportului sexual cu partea vătămată minora X, și a realizat acest raport.

La fel, este demonstrat incontestabil că, inculpatul Muntean Ruslan, întrunind calitățile subiectului infracțiunii, la data de X, în jurul orei X, în camera nr.X al hotelului ”Codru” din or. X, a acționat cu intenție directă de a-și satisface pofta sexuală cu victima minora X, și a întreprins acțiuni îndreptate nemijlocit spre realizarea raportului sexual cu partea vătămată minora X, și a realizat acest raport.

Instanța de apel a invocat că, intenția inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, se demonstrează din circumstanțele obiective, constatate prin probele prezentate și cercetate în ședința de judecată, care denotă cert faptul că aceștia, fără a fi în complicitate și înțelegere prealabilă, în perioade diferite a nopții X, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al faptelor lor, au dorit de a-și satisface pofta sexuală.

Concluzia dată privind abuzarea sexuală a victimei minore, a fost susținută în totalitate inclusiv de raportul de evaluare psihologică nr.132 eliberat la 22.03.2018 de Psihologul din cadrul Centrului internațional „Amicul” în care s-a concluzionat că la X prezintă semne specifice victimelor violenței sexuale: rușine, dezgust, autoculpabilizare, reprezentări distorsionate ale relațiilor sexuale și un șir de simptome specifice stresului post-traumatic cronic. În urma expunerii concluziei evaluării psihologice, psihologul a formulat recomandarea includerii victimei într-un program de consiliere psihologică specializată, orientată pe prelucrarea traumei și pe dezvoltarea strategiilor pozitive de coping la stres.

Totodată, instanța de apel a relevat că nu poate reține argumentele invocate de către partea apărării și inculpați în cererile de apel privind lipsa competenței psihologului care a întocmit raportul de evaluare psihologică nr.132 eliberat la 22.03.2018. Or acest raport a fost întocmit de Psihologul Oxana Șevcenco din cadrul Centrului „Amicul” care face parte din Centrul național pentru prevenirea abuzului față de copii(CNPAC), neputând fi pusă la îndoială lipsa studiilor în domeniu.

Instanța de apel a constatat că, deși inculpații au înaintat o versiune precum că nu a existat raport sexual cu victima, totuși cele constatate în raportul de expertiză judiciară nr.97/D din 03 iulie 2017 vin în contrariul și anume a fost concluzionat că, himenul la minora X are o ruptură veche cicatrizată la cifra 7 conform cadranului ceasului al himenului și în prezent vechimea ei nu poate fi determinată (ea a fost produsă cu mai mult de 2 săptămâni înainte de examinare din 28 aprilie 2017). Noțiunea de actul sexual forțat nu este o noțiune medico-legală și de aceea de răspuns la întrebarea dacă leziunile sunt caracteristice actului sexual forțat din punct de vedere medico-legal nu este posibil. La minora X s-au depistat următoarele leziuni corporale. Echimoze pe brațul stâng. Ele au fost produse prin acțiunea obiectului dur contondent, corespund vechimii de aproximativ 5-6 zile înainte de examinare din 28 aprilie 2017 și se califică ca vătămări corporale neînsemnate. Vechimea echimozelor nu corespunde datei de 26 spre 27 aprilie 2017. În conținutul vaginal prelevat la data de 28 aprilie 2017 de la minora X s-au depistat spermatozoizi (f.d.54-55).

Instanța de apel nu a reținut argumentele precum că, urma a fi efectuată expertiza biologică a spermatozoizilor întru demonstrarea raportului existenței raportului sexual forțat între inculpați și partea vătămată minoră. Or, acesta a fost demonstrat supra prin existența

probelor directe cât și celor indirecte/secundare. Totodată, este important de relevat că, potrivit considerentelor teoretice și jurisprudenței în cazul dacă există două sau mai multe probe indirecte, acestea ar putea fundamenta o hotărâre de condamnare, dacă înlănțuirea lor logică rezultă o concluzie univocă referitoare la vinovăția inculpatului, fapt incident și în prezenta speță.

Instanța de apel a respins alegațiile inculpatului care face trimitere la un comportament inadecvat din partea părții-vătămate or, indiferent de comportamentul părții vătămate, inculpații Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe sunt persoane integre care conștientizează cert normele legale și morale în societate, instanței fiindu-i greu să perceapă că în ipoteza refuzului părții vătămate de a întreține un raport sexual aceștia, contrar voinței părții vătămate încălcând în acest fel dreptul fundamental al acesteia la integritate fizică și libertate, admit frivol de a întreține un raport sexual cu victima minoră. S-a considerat important să atragă atenția asupra faptului că potrivit studiilor de specialitate victimele violenței sexuale pot reacționa în diferite moduri la această traumă.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, partea apărării contestă declarațiile victimei minore, susținând că se contrazice în declarațiile sale privind modalitatea de dezbrăcare a acesteia, or, X în acel moment se simțea într-o stare de insecuritate, îi era frica că îi va face ceva rău, ca urmare a constrângerii fizice și psihice a acesteia, astfel instanța nu exclude faptul că victima putea și singură să se dezbrace, însă faptul dat nu atestă acordul victimei de întreținere cu inculpatul a unui raport sexual benevol, din contra acesta a fost unul prin constrângere.

Instanța de apel a conchis că, inculpații aveau cunoștință despre vârsta victimei și nu existau careva circumstanțe care să-i ducă în eroare. Cu toate că în ședința de judecată în prima instanță, X nu a confirmat faptul că, inculpații Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan cunoșteau despre vârsta acesteia, potrivit aceluși declarații a părții vătămate oferite în cadrul ședinței de judecată, ea a relatat că, „în mașină se aflau 3 doamne, Ruslan și Gheorghe, și ele au urcat în mașină și au pornit la drum. Ea a văzut că, nu pleacă pe traseul care duce spre casa ei, și a întrebat-o pe Mihaela unde merg, la ce ea i-a spus ca ea merge la X și a întrebat-o dacă merge cu ea. A întrebat-o la ce oră revin înapoi, la care ea la întrebat pe Ruslan, și el a spus că dimineață devreme deoarece vrea să consume alcool... Ei au mers până la o benzinărie unde trebuie să cotești și să mergi în sat, dar ei au luat-o înainte și ea atunci a întrebat-o pe Mihaela unde merg, i-a spus lui Mihaela ca merge și ea dacă se întorc dimineață devreme pentru ca să reușească la școală.” În aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat că inculpații au luat cunoștință că partea vătămată minoră este elevă, respectiv era de diligența lor să cunoască vârsta.

Astfel, alegațiile privind necunoașterea vârstei victimei X constituie doar o metodă de inducere a instanței în eroare, în scopul exonerării inculpaților de la răspunderea penală pentru fapta comisă cu intenție directă în varianta formei agravante a infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal.

De asemenea, faptul nerecunoașterii vinei de către inculpații Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe, instanța de apel a apreciat-o ca o metodă de apărare și un drept de a nu se auto-incrimina garantat de art.66 Cod de procedură penală și art.6 CEDO, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu poate fi calificată ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

Instanța de apel a reiterat că, poziția inculpaților Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe, de nerecunoaștere a vinovăției nu echivalează cu achitarea acestora, odată ce există probe pertinente și concludente care în ansamblu din punct de vedere al coroborării dovedesc săvârșirea infracțiunilor imputate.

Ca urmare a celor expuse, instanța de apel a ajuns la ferma convingere de a respinge ca nefondate alegațiile părții apărării și inculpaților, invocate în sensul achitării inculpaților Muntean Ruslan și Muntean Gheorghe precum că, nu au fost acumulate suficiente probe în

confirmarea învinuirii înaintate, pe motiv că acestea sunt contrare probelor acuzării prezentate și cercetate în cadrul ședințelor de judecată în prima instanță și instanța de apel.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, instanța de apel în conformitate cu art.7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, motivul acesteia, de personalitatea acestora, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de apel a concluzionat că, decizia de condamnare în prezenta cauză penală va avea un efect preventiv atât pentru inculpați, cât și pentru alte persoane predispuse la comiterea unor astfel de infracțiuni și va constitui o garanție și o asigurare că drepturile și libertățile consfințite în Constituția Republicii Moldova și alte legi ale statului sunt apărate, iar violarea lor este contracarată și pedepsită, apreciind critic alegațiile referitoare la jurămintele inculpaților de a nu mai comite asemenea infracțiuni și vârsta acestora.

Legiuitorul, estimând, în abstracto, pericolul social al infracțiunii incriminate la art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, a stabilit că, aceasta se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani. Infracțiunea incriminată inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, raportată la art.16 alin.(4) Cod penal, se atribuie la categoria celor grave.

În conformitate cu art.76 Cod penal, instanța de apel a constatat în calitate de circumstanțe atenuante în privința inculpatului Muntean Gheorghe - faptul că nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, la locul de trai se caracterizează pozitiv, are la întreținere un copil minor și a comis pentru prima dată o infracțiune. Conform art.77 Cod penal, circumstanțe agravante în privința lui Muntean Gheorghe, instanța nu a reținut.

În conformitate cu art.76 Cod penal, instanța de apel a constatat în calitate de circumstanțe atenuante în privința inculpatului Muntean Ruslan, că are la întreținere doi copii minori, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, la locul de trai se caracterizează pozitiv și lipsa antecedentelor penale. Conform art.77 Cod penal, circumstanțe agravante în privința inculpatului Muntean Ruslan, anterior a fost judecat.

Astfel, conducându-se de scopurile pedepsei penale, consfințite de art.61 alin.(2) Cod penal, luând în considerare prevederile art.70 alin.(2) Cod penal, reieșind din: personalitatea inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, circumstanțele stabilite, reieșind din caracterul infracțiunii imputate, care potrivit art.16 alin.(4) Cod penal, este gravă, instanța de apel a considerat că, în privința inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, pentru comiterea de către aceștia a infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, este echitabilă aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pentru fiecare, în limitele prevăzute de lege, adică pe un termen de 7 (șapte) ani, care, potrivit art.72 alin.(3) Cod penal, urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, instanța de apel a reținut că, prin ordonanța din 25.05.2017, X a fost recunoscută în calitate de parte vătămată (f.d.35). În continuare, X, prin ordonanța din 25.05.2017, a fost recunoscută în calitate de reprezentant legal părții vătămate X. La data de 28.03.2018, apărătorul părții vătămate X, avocatul Pavel Struna, a înaintat acțiune civilă în interesele vătămate X și a reprezentantului legal părții vătămate X, privind repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică, la care au fost anexate acte, chitanțe și ordin de plată (f.d.127-136). Ca urmare, acțiunea civilă înaintată a fost înmănată inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, iar prin încheiere protocolară inculpații au fost recunoscuți în calitate de părți civilmente responsabile. În ședința de judecată a primei instanțe reprezentantul legal al părții vătămate XX, acționând în interesele fiicei minore X, a fost recunoscută în calitate de parte civilă, fiindu-i explicate drepturile prevăzute de art.62 Cod de procedură civilă. În ședința de judecată a primei instanțe reprezentantul părții vătămate X și partea vătămată X fiind asistate de apărătorul Pavel Struna, au susținut integral pretențiile din acțiunea civilă, solicitând a fi admise pretențiile și de încasat în mod solidar, de la Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, în

beneficiul reprezentantului părții vătămate X prejudicial moral în sumă de 100 000 lei, adică câte 50 000 lei de la fiecare și compensate cheltuielile suportate pentru asistența avocatului în sumă de 7 000 lei, adică câte 3 500 lei de la fiecare, la care au fost anexate acte și ordinul de plată seria ES nr.318550 din 20.11.2017 (f.d.136).

Reieșind din acest fapt, prima instanță a considerat necesar de a admite acțiunea civilă înaintată, în partea sumei de 7 000 lei pentru asistență juridică și a dispus de a încasa în mod solidar de la Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan în beneficiul reprezentantului legal al părții vătămate X, ce acționează în interesele fiicei minore X, a sumei de 7 000 (șapte mii) lei pentru serviciile de asistență juridică.

În împrejurările enunțate, instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță întemeiat a găsit cerințele formulate de reprezentantul legal al părții vătămate X, ce acționează în interesele fiicei minore X, întemeiate deoarece în speță a fost constatat faptul juridic necesar apariției răspunderii delictuale: fapta ilicită, vinovăția, raportul causal între fapta comisă și prejudiciul adus.

La fel, instanța de apel a reținut că prima instanță just a concluzionat că, infracțiunea comisă de inculpați, a adus atingere și atentează asupra relațiilor sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de ocrotirea relațiilor cu privire la libertatea psihică, integritatea corporală, sănătatea sau viața persoanei – inclusiv- inviolabilitatea sexuală și libertatea sexuală a persoanei, astfel prin însăși natura faptei, cu siguranță s-au cauzat consecințe negative care se produc asupra dezvoltării fizice și psihice a părții vătămate, ce lezează onoarea, demnitatea și inviolabilitatea personalității, starea bună a sănătății părții vătămate, respectiv prejudiciu moral.

Prin urmare, instanța de apel a considerat că, prima instanță corect a ajuns la concluzia admiterii acțiunii civile și just a individualizat prejudiciul moral cauzat, iar recompensa în sumă de câte 50 000 (cincizeci mii) lei, de la fiecare inculpat, Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, va fi proporțională, suficientă și echitabilă la caz, prin care se va acorda părții vătămate minore, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral suferit de pe urma acțiunilor inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, considerându-se valoarea revendicată, de la fiecare inculpat în sumă de câte 50 000 lei, ca fiind proporționată și întemeiată, inclusiv însăși sentința de condamnare reprezintă un remediu de satisfacție morală a victimelor, inclusive și ținând cont de practica CEDO privitor la modul de încasare a prejudiciului moral.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de către:

- avocatul Șteliman Serghei în numele inculpaților, prin care invocând incidența art.427 alin.(1) pct. 7), 8), 15) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței și deciziei, cu pronunțarea unei sentințe prin care inculpații să fie achitați;

- inculpatul Muntean Gheorghe, prin care a solicitat remiterea cauzei la rejudecare.

5.1 În susținerea recursului avocatul Șteliman Serghei în numele inculpaților invocă că, instanța de apel de fapt și-a bazat concluzia despre vinovăția inculpaților și despre aceia ei au cunoscut vârsta lui X, pe presupunerea că ei ar fi auzit această discuție, prin ce a încălcat principiul prezumției nevinovăției, conform căruia concluziile despre vinovăția persoanei nu pot fi bazate pe presupuneri.

Menționează că, prima instanță și cea de apel și-a întemeiat în mare măsură concluzia despre vinovăția inculpaților pe presupuneri, iar dubiile ce nu au fost înlăturate în cadrul ședinței de judecată au fost interpretate în defavoarea inculpaților.

Indică că, probele pe care prima instanță și-a întemeiat concluzia privind vinovăția inculpaților, nu confirmă de fapt vinovăția lor, lasă loc pentru interpretarea în mod diferit a circumstanțelor cauzei, iar pretinsa vinovăție a inculpaților se infirmă prin celelalte probe administrate în ședința de judecată. Instanța de judecată a ajuns la concluzia că inculpații ar fi vinovați în comiterea infracțiunii încriminate, întemeindu-și această concluzie pe presupuneri.

Susține că, la materialele cauzei lipsește vreun raport de expertiză care să confirme că spermatozoizii depistați în căile vaginale ale lui X provin de la inculpați, o atare expertiză nici măcar nu a fost numită.

Specifică că, organul de urmărire penală era obligat să preleveze mostre biologice de la inculpați și de la partea vătămată și să dispună efectuarea unei expertize biologice pentru a stabili dacă spermatozoizii depistați provin de la careva din inculpați. Organul de urmărire penală a omis să facă acest lucru, în rezultat nu a fost înlăturat dubiul că X a avut raport sexual anume cu cineva din inculpați. În urma acestei omisiuni a organului de urmărire penală s-a creat o situație când instanța de judecată nu putea stabili în baza probelor obiective a avut X raport sexual cu cineva din inculpați sau cu o altă persoană, dacă a avut raport cu cineva din inculpați, apoi cu ambii sau doar cu unul și dacă cu unul atunci cu cine anume.

Afirmă că, în ședința de judecată au fost administrate doar declarațiile părții vătămate, care a declarat că a întreținut relații sexuale cu ambii inculpați și declarațiile inculpaților, care au declarat că nimeni din ei nu a avut cu partea vătămată relații sexuale (deci ea le-a avut cu altcineva). Prima instanță în condițiile când aceste dubii nu au fost înlăturate, și-a bazat concluzia pe presupuneri, că anume declarațiile lui X ar fi corecte fără să aibă pentru aceasta vreun temei, prin ce a încălcat art.8 alin.(3) și art.389 alin.(1), (2) Cod de procedură penală.

Invocă că, prima instanță nu a apreciat declarațiile lui X în coroborare cu declarațiile martorilor Lupan Valeriu și Mudrea Irina, nu a dat o apreciere probelor în ansamblul lor, ci a evidențiat declarațiile lui X din contextul circumstanțelor constatate cu alte probe, dându-le o apreciere fără să țină cont de celelalte probe administrate, prin ce a încălcat prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală.

Consideră că, declarațiile părții vătămate trebuie privite critic, deoarece inițial ea a declarat că a fost violată doar de Muntean Gheorghe, iar apoi a spus că a fost violată de ambii. Instanța nu a clarificat cauza de ce inițial partea vătămată afirma că a fost violată doar de o persoană, iar ulterior a declarat că a fost violată de 2 persoane.

Prin urmare, susține că declarațiile părții vătămate simt contradictorii, sunt combătute cu alte probe administrate în ședința de judecată, și urmau a fi privite critic, deci nu puteau sta la baza sentinței de condamnare.

Mai mult, la materialele cauzei lipsește vreo ordonanță sau vreo încheiere de dispunere a evaluării psihologice a părții vătămate. Astfel raportul de evaluare psihologică, anexat la materialele cauzei nu este un raport de constatare medico-legală sau tehnic-științific în sensul prevăzut de Codul de procedură penală.

Conchide că, la materialele cauzei lipsește vreo ordonanță sau vreo încheiere prin care raportul de evaluare psihologică din 02.08.2017 să fie recunoscut ca document și anexat la materialele dosarului. Prin urmare acest raport de evaluare psihologică nu reprezintă un document în sensul prevăzut de Codul de procedură penală. La materialele cauzei în genere lipsește vreun înscris din care să rezulte originea și proveniența la dosar al acestui raport de evaluare psihologică.

Opinează că, chiar dacă ar fi fost săvârșită infracțiunea de viol (dar ea nu a fost săvârșită), pedeapsa aplicată inculpaților este prea aspră. Prima instanță nu a luat în considerație circumstanțele atenuante, în special prezența la întreținerea lui Muntean Ruslan a copiilor minori.

5.1 În susținerea recursului inculpatul Muntean Gheorghe invocă că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece a fost pronunțată în lipsa sa și în lipsa părții vătămate.

Menționează că, cu partea vătămată a avut un act sexual general, dar nu a știut despre vârsta ei, cu atât mai mult că expertiza biologică a victimei nu a fost efectuată, iar ea a comunicat că este majoră.

6. Referință a fost depusă de către procuror, prin care solicită dispunerea inadmisibilității recursului declarat de către avocatul Șteliman Serghei în numele inculpatului, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale, iar recursul inculpatului

Muntean Gheorghe ca fiind declarat tardiv.

7. Judecând recursurile declarate, în raport cu materialele cauzei, completul de judecată conchide că, se imune soluția respingerii recursului declarat de către inculpatul Muntean Gheorghe și admiterea recursului declarat de către avocatul Șteliman Serghei în numele inculpaților, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. XI alin. (3) al Legii nr.246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei Legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

7.1. Referitor la recursul declarat de către inculpatul Muntean Gheorghe.

Conform art.435 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul, instanța respinge recursul, cu menținerea hotărârii atacate.

Conform art.231 alin.(3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01septembrie 2023) termenul de declarare a recursului este de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit materialelor dosarului, dispozitivul deciziei adoptate de către instanța de apel a fost pronunțat la data **13 decembrie 2022**, în prezența procurorului, avocatului inculpaților Șteliman Serghei și inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel și dispozitivul deciziei adoptate (f.d.9-12, 14-15, vol. IV). Tot din procesul-verbal al ședinței instanței de apel se constată că după pronunțarea dispozitivului deciziei, participanții la proces au fost înștiințați despre ziua și ora pronunțării integrale a deciziei motivate și anume pentru data de **07 februarie 2023, ora 14:00**.

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la **07 februarie 2023 (f.d.16-58, vol. IV)**.

Completul de judecată menționează că, la data de 31 iulie 2023 (f.d.94, vol. IV) inculpatul Muntean Gheorghe a declarat recurs ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2022.

Așadar, în cauza deferită judecării completul de judecată specifică faptul că, pentru recurent termenul de atac prevăzut de art.422 Cod de procedură penală, se calculează începând cu data de **08 februarie 2023**, adică a doua zi după pronunțarea deciziei motivate, ținând cont de dispozițiile art.231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală și expiră la sfârșitul zilei de **08 aprilie 2023**.

Respectiv, recursul ordinar declarat de către inculpatul Muntean Gheorghe **la 31 iulie 2023**, nu se încadrează în termenul limită prevăzut de art.422 Cod de procedură penală.

Completul de judecată menționează că, art.230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut și are un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Conform jurisprudenței CtEDO, omisiunea de a respecta termenul de depunere a recursului, nu este oarecum justificată, or, părțile urmau să se intereseze de mersul dosarului,

având obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, (cauza Van Harn versus Germany, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007, cauza Ghirea versus Moldova din 26 iunie 2012), de a proteja drepturile inculpatului de acces la instanță, inclusiv și de a depune în termen legal cererea de recurs, fapt ignorat de către recurent, ce în consecință, s-a soldat cu omiterea termenului de declarare a recursului.

Mai mult, completul de judecată notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Prin urmare, în conformitate cu art.432 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Astfel, odată ce recursul ordinar declarat de către inculpatul Muntean Gheorghe este declarat peste termen, acestea urmează a fi respins ca inadmisibil.

7.2. Referitor la recursul declarat de către avocatul Șteliman Serghei în numele inculpaților.

Conform art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prevederile art.427 Cod de procedură penală stipulează temeiurile pentru recurs, iar potrivit art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală – instanța de recurs dispune rejudecarea cauzei, în cazul constatării admiterii în proces a unor erori judiciare.

Din textul cererii de recurs declarate în speță, completul de judecată constată că, avocatul Șteliman Serghei își întemeiază dezacordul cu decizia contestată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 7), 8), 15) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel.

Analizând argumentele recursului prin prisma temeiurilor de casare invocate, completul de judecată constată că acestea și-au găsit confirmare în speța dedusă judecătii, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează.

Potrivit rechizitoriului, Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan au fost deferiți justiției pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, conform indicilor calificativi: „violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică și psihică a persoanei și profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșit cu bună-știință asupra unui minor”, iar **prima instanță** reiterând în întregime cele indicate în rechizitoriu, a încadrat acțiunile inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan în baza art.171 alin.(1) Cod penal, „violul, adică raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei”, indicând că nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente agravanta incriminată la alin.(2) lit. b) art.171 Cod penal, existând dubii rezonabile, care nu au fost înlăturate referitor la faptul că inculpații cunoșteau despre vârsta victimei.

Fiind investită cu judecarea apelurilor declarate, instanța de apel a casat parțial sentința în latura penală și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal și în baza acestei Legi, le-a fost aplicat câte o pedeapsă de 7 (șapte) ani închisoare pentru fiecare, cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis.

Efectuând o analiză textuală a părții motivante a deciziei instanței de apel, completul de judecată constată că, instanța de al doilea grad de jurisdicție judecând cauza în ordine de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție care

conține concluzii contradictorii în raport cu circumstanțele de fapt stabilite la caz. În cele din urmă, de către instanța de apel au fost formulate concluzii neargumentate, ieșind în evidență nerespectarea întocmai a cerinței de motivare a hotărârii judecătorești, care face parte din setul garanțiilor subsecvente procesului echitabil, fapt prin care s-a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) din art.427 alin.(1) Cod de procedură penală.

Completul de judecată atestă că, decizia instanței de apel nu cuprinde relevarea considerentelor ce ar fi clare și întemeiate legal asupra concluziilor formate în rezultatul verificării sentinței contestate de apelanți, în raport cu motivele invocate de părți și circumstanțele reale ale acestei cauze.

Deci, în speță, este necesar ca în mod judicios, cu o argumentare temeinică și suficientă, să fie rezolvate problemele de drept apărute în cadrul judecării, cu excluderea contradicțiilor și incertitudinilor existente, având în vedere, că lipsa unei motivări corespunzătoare dintr-o hotărâre judecătorească afectează grav echitatea acestei proceduri.

Completul de judecată evidențiază într-un prim aspect faptul, că principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecării, în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu.

Prin urmare, atunci când unei persoane i se impută săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație în acest sens, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente, care ar dovedi, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost comisă anume de inculpat.

Iar pentru a conchide asupra celor expuse, probatoriul administrat în cauză urmează a fi apreciat pe analiza coroborată a tuturor probelor sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Completul de judecată remarcă, că potrivit art.414 alin.(1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

În corespundere cu art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiturile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: *dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări.*

Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate.*

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel).

Sub aspectul expus mai sus, completul de judecată stabilește că, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4.1 din decizie*), se constată că, aceasta nu a judecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, pronunțând o decizie nemotivată.

Totodată, urmează a se reține că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (hotărârea Fomin versus Republica Moldova).

Completul de judecată remarcă că, instanța de apel în decizia sa (*f.d.31-45, vol. IV*)), a trecut în revistă mijlocele probatorii administrate pe caz în prima instanță, fără a oferi propria apreciere a acestora, conform prevederilor art.101 alin.(1) Cod de procedură penală și prevederilor art.414 alin.(2) și (6) Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul verbal. *Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.*

Totodată, completul de judecată reține că, în situația în care instanța de apel a ajuns la concluzia reîncadrării acțiunilor inculpaților din prevederile art.171 alin.(1) Cod penal (***precum a constatat prima instanță***) în baza art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal (***conform învinuirii înaintate în rechizitoriu***), urma să dezvăluie concluzia privind reîncadrarea faptelor, expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii, precum și celor puse la baza soluției de recalificare, însă aceasta s-a redus în a invoca probele cercetate de către prima instanță fără a purcede la audierea părții vătămate și a martorilor declarațiile cărora au constituit o mărturie acuzatorie, pe care instanța de apel și-a întemeiat soluția de condamnare.

În contextul expus, completul de judecată evidențiază că, instanța de apel deși a ajuns la concluzia casării sentinței primei instanțe și recunoașterii vinovăției inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan conform art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, urma să purceadă la o nouă audiere a părții vătămate X, pentru a constata cu certitudine dacă inculpații cunoșteau despre vârsta acesteia, și a înlătura incertitudinile apărute la calificarea faptelor inculpaților, or, simpla declarație a părții vătămate precum că a comunicat prietenei Burciu Mihaela că a doua zi este la școală nu demonstrează că inculpații cunoșteau vârsta acesteia, iar pentru a înlătura aceste incertitudini era necesar a audia și martorul Burciu Mihaela.

De asemenea, completul de judecată atestă că, se impune și necesitatea audierii martorului Mudrea Irina care activa în cadrul Hotelului Codru din or. XX, unde în seara de XX inculpații Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan împreună cu partea vătămată XX și Burciu Mihaela au luat 2 camere în hotel, pentru a stabili dacă inculpații cunoșteau despre vârsta fetelor, care era atmosfera în cameră când aceasta a fost să le facă observație că este gălăgie, în ce stare era partea vătămată și cât timp aceștia s-au aflat în camera de hotel.

Completul de judecată reține și faptul că, instanța de apel și-a întemeiat decizia de condamnare a inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan pe probele prezentate de către partea acuzării și cercetate în prima instanță, lăsând fără aprecierea cuvenită celelalte argumente și probe aduse de către părți.

În acest sens, completul de judecată atestă că, instanța de apel nu a apreciat fiecare probă separat, dar s-a expus în mod general asupra cumulului de probe.

Astfel, se constată că, de către instanța de apel au fost interpretate greșit depozițiilor martorilor, fiind selectate numai faptele care au considerat de cuviință, nefiind examinate în ansamblu toate probele care în mod evident dovedesc cu certitudine faptul că inculpații au săvârșit infracțiunea imputată.

De asemenea nu a fost combătută critica invocată de apărare, cu referire la aprecierea dată de către instanțele de judecată declarațiilor martorilor, ca fiind o metodă de apărare, lipsind argumentarea și analiză amplă a acestora, în coroborare cu probele administrate în ansamblu. O astfel de constatare a instanțelor, care a-r fi una motivată și argumentată prin raportarea la careva probe ce o combat, nu se regăsește în motivarea soluției.

Este de menționat că, decizia instanței de apel, de fapt nici nu conține analiza probelor, motivarea concluziilor și soluției, instanța limitându-se la expunerea faptei ca fiind constatată, la trecerea în revistă a probelor administrare cu simpla mențiune - că vinovăția este dovedită.

Completul de judecată atestă că, decizia instanței de apel prezintă concluzii greșite și neargumentate evazive în acest sens, ce echivalează cu o motivare superficială și neclară,

nefiind clarificată aspecte importante referitor la vinovăția inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan.

Prin urmare, completul de judecată constată că, hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

Din considerentele expuse, instanța de recurs ordinar menționează la acest capitol că, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute de instanța de apel și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii nemotivate. Or, instanța de apel urma să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate inculpaților Muntean Gheorghe și Muntean Ruslan, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală, fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării acestora și să-și argumenteze corespunzător concluziile trasate pe marginea alegațiilor expuse de părți.

În lumina celor reținute, se consideră că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligația de a judeca cauza după regulile primei instanțe și de a pune la baza hotărârii adoptate acele probe, care trebuiau a fi cercetate în condițiile nemijlocirii și contradictorialității, de vreme ce cei care au responsabilitatea de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să fie în măsură să audieze victimele, învinuitul și martorii în persoană și să evalueze credibilitatea declarațiilor date de aceștia, evaluarea credibilității fiind o sarcină complexă care nu poate fi îndeplinită, de obicei, numai prin darea citirii declarațiilor, după cum a procedat de altfel în cauza deferită judecării instanța de apel.

Astfel, reieșind din cele constatate supra, completul de judecată menționează că, în virtutea efectului devolutiv al apelului, prevederile art.414 Cod de procedură penală, obligă instanța de control judiciar ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelanți, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, iar în temeiul celor prevăzute de art.417 alin.(1) pct.8) din același Cod, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelului și temeiurile, care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea lor, precum și motivele adoptării unei atare soluții.

În aceeași sferă de argumentare, completul de judecată relevă că, de regulă, rezultând din prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, urmează să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, totodată instanța având posibilitatea de a da o nouă apreciere probelor acumulate în dosar. Respectiv, la judecarea apelului, instanța urmează cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță), pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vizavi de acuzația imputată inculpatului prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că, instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția și că recursul ordinar este întemeiat.

Totodată, completul de judecată mai specifică faptul că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate de partea apărării în cererea de apel, formulând niște răspunsuri neargumentate, astfel, nu a dat răspunsuri care să corespundă exigențelor impuse de art.6 CEDO care să garanteze participanților la proces dreptul la un proces echitabil. Conform principiilor care se desprind din jurisprudența CtEDO rezultă că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 alin.(1) din Convenție, înglobează, inter alia, dreptul

părților de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor, Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective (cauza Artico împotriva Italiei, Hotărârea din 13 mai 1980).

Acest drept nu poate fi considerat ca fiind respectat efectiv, decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „ascultate”, adică analizate temeinic de către instanță de judecată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică, în special, în sarcina instanței, obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerilor de probe ale părților (cauza Perez împotriva Franței [MC] nr.47.287/99 și cauza Van de Hurk împotriva Olandei, Hotărârea din 19 aprilie 1994), ceea ce la caz nu s-a realizat.

În acest context, dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor declarate, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să înlăture erorile menționate, să țină cont de temeiurile care au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă și prevederilor art.417-418 Cod de procedură penală.

Instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art.436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice din nou și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le de-a apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și să constate prezența sau lipsa vinovăției inculpaților în comiterea infracțiunii incriminate, să dea răspuns la toate cerințele și argumentele apelantului ținând cont de motivele invocate în cererile de apel și dispozițiile expuse în prezenta decizie și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art.414, 417 Cod de procedură penală.

8. Conducându-se de prevederile art.435 alin.(1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Respinge recursul declarat de către inculpatul Muntean Gheorghe.

Admite recursul declarat de către avocatul Șteliman Serghei în numele inculpaților, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2022, în cauza penală în privința lui *Muntean Gheorghe XXXXX și Muntean Ruslan XXXXX*, și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia în partea dispusă rejudecării nu se supune căilor de atac, în rest este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

